

До: Влада на Република Македонија
Генерален секретаријат

Примено	15.09.2016		
Орг.единица	Број	Прилог	Вредност
41	2160		

Бр. 103-03
15.09.2016 год
СКОПЈЕ

Предмет: Предлог – измени на закони кои се релевантни за финансиската одржливост на граѓанските организации

Почитувани,

Креирањето на овозможувачка законска рамка е еден од клучните елементи за постигнување развиен и одржлив граѓански сектор. Од аспект на финансиската одржливост од особено значење е даночната рамка и даночните поттикнувања за граѓанските организации и за граѓаните и компаниите коишто донираат. Овие аспекти се идентификувани и во рамки на стратегиските приоритети и цели на Стратегијата за соработка на Владата со граѓанскиот сектор 2012-2017 година. Здружението Конект години наназад ја следи оваа проблематика и активно придонесува, изготвува анализи и предлог решенија и разменува искуства со релевантните институции и останати чинители. Врз база на нашето повеќегодишно искуство, досегашните активности и консултациите со граѓанските организации, предлагаме Програмата за работа на Владата на Република Македонија за 2017 година да вклучи измени во неколку закони релевантни за финансиската одржливост на граѓанските организации (ГО):

1. Измени на Законот за донации и спонзорства во јавните дејности (ЗДСЈД)

А) Законот беше донесен во 2006 година со цел да се решат прашањата кои се појавија на полето на филантропските донации и истиот беше изменет и дополнет три пати, со последни ревизии во 2014 година. Новите измени и дополнувања се осврнуваат на неколку прашања што претставуваа предизвик, меѓутоа останува да се надминат главните предизвици на Законот особено во однос на административната постапка и потврдувањето на јавниот интерес. Во 2015 година со финансиска поддршка од Европската Унија во рамки на проектот „Креирање на овозможувачка средина за финансиска одржливост на ГО“ во соработка со Европскиот центар за непрофитно право од Будимпешта беа изготвени и публикувани „Коментари на Законот за донации и спонзорства во јавните дејности и на измените и дополнувањата од февруари 2014 година“ (во прилог). Овој документ детално ги идентификува преостанатите измени коишто е потребно да се направат во постоечкиот закон со цел тој да биде поприемчив за користење особено за граѓаните и малите и средни претпријатија. При изготвување на документот беше консултирано и надлежното Министерство за правда. На барање на институциите беше изготвен и дополнителен компаративен преглед на неколку прашања поврзани со Законот од интерес на ресорното министерство (во прилог).

Врз основа на изготвените коментари на Законот предлагаме во 2017 година да се изготват и усвојат измени на Законот за донации и спонзорства во јавните дејности.

Б) Измени во процедурата за ослободување на ДДВ при промет согласно ЗДСЈД

ЗДСЈД предвидува даночни поттикнувања кај данокот на додадена вредност (ДДВ) што се однесуваат на прометот на добра и услуги од давателот кон примателот на донацијата,

извршен за реализација на донација од јавен интерес, било донирани или платени од донирани парични средства. Ослободувањето на пресметаниот ДДВ се одвива индиректно по процедура утврдена со правилници донесени од страна на Министерството за финансии на Р.М. Со оглед на успешната примена на начинот на даночното ослободување согласно член 24-а од Законот за додадена вредност, директно и со пријавување на прометот по електронски пат, предлагаме истата процедура да се воведи и при ослободувањето од ДДВ при прометот на добра и услуги од давателот кон примателот на донацијата согласно Законот за донации и спонзорства во јавните дејности. На овој начин ќе се поедностави процедурата за корисниците, но и ќе се намали административниот товар на службите во Министерството за финансии.

В) Промена во Годишната даночна пријава за утврдување на персонален данок на доход (ГДП-ПДД)

Според ЗДСЈД, „Физичко лице кое донира финансиски средства на правно лице според одредбите од овој закон, а врз основа на договорот за донација, има право на намалување на пресметан, а неплатен персонален данок на доход или враќање на платен персонален данок на доход утврден врз основа на неговата годишна даночна пријава (образец ПДД - ГДП) во висина на донацијата, но не повеќе од 20% од износот на неговиот годишен персонален данок на доход, а најмногу до 24.000 денари.“ (Член 13 (1) од Законот). Во сегашниот образец ПДД - ГДП даночното ослободување е прикажано како даночно намалување наместо даночен кредит, односно ја намалува даночната основица, а не годишниот даночен долг како што предвидуваат одредбите на членот 13 на Законот за донации и за спонзорства во јавните дејности и член 87-а од Законот за персоналниот данок на доход.

За доследно спроведување на со закон утврденото право на даночно поттикнување кај персоналниот данок на доход во текот на постапката за остварување на правото на поттикнување, предлагаме усогласување на содржината на образецот на Годишна даночна пријава (образец “ПДД – ГДП”). Измената на ПДД ГДП може да се изведе така што износот на донации односно полето под реден број 19 треба да се помести на десно и да се спушти подолу со што ќе стане реден број 21, а редните броеви 20 и 21 ќе станат 19 и 20. Понатаму УЈП при изготвување на решението за утврдување на годишниот даночен долг ќе утврди дали износот на донациите го достигнува максимумот (врз основа на податоците во пријавата) и ќе го минусира во самото решение.

2. Измени во даночните закони (Законот за персонален данок на доход и Законот за данок на добивка)

Во септември 2014 година, Конект заедно со 19 граѓански организации доставија до Владата на Р.М. предлог-измени на даночните закони во одредбите коишто се однесуваат на граѓанските организации. Измените, пред сè, се однесуваат на Законот за персонален данок на доход и Законот за добивка. Предлог-измените се базираат на анализата „Даночно опкружување на граѓанските организации во Македонија“ подготвена во рамки на активностите на Македонскиот центар за меѓународна соработка (МЦМС) во соработка со Центарот за даночни политики (ЦДП) и Европскиот центар за непрофитно право (ЕЦНП), како и на консултации со триесет и девет претставници на граѓански организации. На барање на

Министерството за финансии, во 2015 година со поддршка на Проектот на ЕУ за Техничка поддршка на ГО (ТАКСО) од страна на Европскиот центар за непрофитно право беше изготвена компаративната анализа на даночниот третман на граѓанските организации во однос на данокот на добивка и персоналниот данок во Велика Британија, Чешка, Бугарија и Хрватска.

Врз база на изготвените предлог-измени (во прилог) и компаративната анализа (во прилог) предлагаме да се иницираат и усвојат измени во даночната рамка коишто ќе го усогласат даночниот третман со спецификите во работењето на граѓанските организации. Во насока на предлозите, во консултации со засегнатите страни да се разгледа опцијата кај ГО коишто остваруваат приходи од економски активности, вишокот на приходи остварени од економски активности да имаат даночен третман согласно одредбите за поедноставен даночен режим, исто како и малите и микротрговци (регулирани со чл. 31, 32 и 33 од Законот за данок на добивка).

3. Измени во Правилникот за содржината на одделни сметки во сметковниот план на непрофитните организации

Финансиските извештаи на граѓанските организации покрај тоа што се важна алатка за раководење и отчетност на организациите, истовремено се особено полезни за следење на трендовите во развојот и одржливоста на целиот сектор. Сегашниот сметковен план на непрофитните организации, особено во делот на приходите, не овозможува да се даде целосна и реална слика за финансирањето на граѓанските организации. Имено, најголем дел од приходите на ГО доаѓаат од грантови, членарини и донации. Сегашниот сметковен план сметките од групата 73 - Приходи од членарини, подароци, донации и приходи од други извори (член 44 од Правилникот за содржината на одделни сметки во сметковниот план на непрофитните организации) ги сместува сите овие извори на приходи во една група и на тој начин не овозможува соодветно следење на структурата на приходите (странски донатори, буџетски средства, донации од граѓани и компании и сл.).

Со цел сметковниот план да соодветствува со реалното финансиско работење на граѓанските организации, предлагаме измени во Класа 7: Приходи, член 44 со тоа што сметките од групата 73 да се раздвојат на повеќе одделни групи:

- Приходи од членарини
- Приходи од донации од државниот Буџет на Р. Македонија
 - Во оваа сметка би се евидентирале приходите од донации и грантови од Буџетот на Р. Македонија.
- Приходи од донации од државниот Буџет на Р. Македонија
 - Во оваа сметка би се евидентирале приходите од донации и грантови од буџетите на единиците на локална самоуправа и буџетот на Град Скопје.
- Приходи од донации од странски влади и меѓународни организации
 - Во оваа сметка би се евидентирале приходите од донации и грантови од странските организации за меѓународна помош и развој (УСАИД, SDC итн), Европската Унија, билатералните донатори (странските амбасади) и други фондации чие седиште е надвор од Р. Македонија.
- Приходи од донации од домашни фондации и организации
 - Во оваа сметка би се евидентирале приходите од донации и грантови од домашни непрофитни субјекти (фондации, други здруженија, сојузи и сл.).

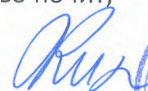
- Приходи од донации од бизнис секторот
 - Во оваа сметка би се евидентирале приходите од донации од трговските друштва, финансиските приватни институции и други деловни субјекти.
- Приходи од донации од физички лица
 - Во оваа сметка би се евидентирале приходите од директни донации од домашните и странските физички лица.
- Приходи од спонзорства
- Приходи од подароци
- Приходи од организирани настани за прибирање на средства
 - Во оваа сметка би се евидентирале приходите од касички за донирање, добротворни аукции, концерти, и сл. Приходите од билетите и влезниците во овој случај би биле различни од приходите од група 75 бидејќи и даночно можат да имаат различен третман согласно Законот за донации и спонзорства во јавните дејности.
- Приходи од теле-давања

Од Вас, како надлежно тело на Владата на РМ, бараме да ги иницирате и поддржите законските измени. На тој начин директно ќе придонесете за развој на граѓанскиот сектор во Македонија.

Подготвени сме за соработка со заложба да бидеме конструктивен партнер во процесот на измени на законите. Стоиме на располагање за дополнителна консултација и техничка поддршка.

Со почит,

Скопје, 14.09.2016 г.

 Никица Кусиникова
 Извршна директорка
 Здружение Конект
 Ул. „Владимир Poleжиновски“ 19-1/6
 1000 Скопје

КОМПАРАТИВЕН ПРЕГЛЕД НА РАЗЛИЧНИ ПРАШАЊА ПОВРЗАНИ СО ЗАКОНОТ ЗА ДОНАЦИИ И СПОНЗОРСТВА ВО ЈАВНИТЕ ДЕЈНОСТИ¹

Овој документ е креиран од Европскиот центар за непрофитно право (ECNL)² во рамките на проектот „Креирање на овозможувачка средина за финансиска одржливост на ГО“. Во целиот документ се осврнуваме на конкретни прашања од интерес покренати од страна на Министерството за правда во врска со Законот за донации и спонзорства во јавните дејности од компаративна перспектива. Се надеваме дека Министерството за правда, Управата за јавни приходи, граѓанските организации (ГО) и пратениците ќе го сметаат овој документ за корисен, а ние сме на располагање за да обезбедиме евентуална дополнителна поддршка во процесот на креирање на повозможувачка средина за филантропија во земјата.

Во продолжение се дадени конкретни прашања од интерес придружени со примери од повеќе земји:

- 1) Што се случува со паричните донации/спонзорства кои не се потрошени во целост, а целта на донацијата не може да се исполни или истата била успешно исполнета?

Кога утврдената цел на донацијата/спонзорството ќе стане непотребна без да се потроши целиот дониран износ, се поставува прашањето што ќе се случи со преостанатите средства. Ваквата ситуација може да биде двосмислена ако не е регулирана со закон или со склучениот договор за донација/спонзорство помеѓу давателот и примателот.

Со цел да се спречи злоупотреба на филантропските давања кои традиционално се даваат за одредена цел, законите на државата можат да дадат упатство за тоа како можат да се потрошат средствата. На пример, законите за јавно прибирање на средства во Финска и Република Чешка предвидуваат можност примателот да ја промени целта на донацијата. Новата цел е слична на претходно утврдената со цел да се задржи волјата на донаторот да поддржи одредена конкретна

¹ Овој документ е финансиран од Европската унија. Содржината на овој документ е единствена одговорност на Европскиот центар за непрофитно право (ECNL) и на авторите на содржината и во никој случај не може да се смета дека ги одразува ставовите на Европската Унија.

Европскиот центар за непрофитно право (ECNL) е водечки Европски центар за ресурси и истражување на полето на правото кое го регулира граѓанското општество, со седиште во Будимпешта. Тој има за цел да промовира овозможувачка правна и фискална средина за граѓанското општество во Европа и да ги пренесе европските искуства во другите делови на светот.

Проект: Креирање на овозможувачка средина за финансиска одржливост на ГО

кауза. Можноста за промена на целта е ограничена само на исклучителни случаи, а процесот на промена треба да биде јавен. Тоа може да се направи и со информирање на пошироката јавност за ситуацијата и за тоа како ќе се промени целта и со информирање на релевантните државни органи.

Примери од други земји

Финска: Дел 20(1) од финскиот Закон за собирање на средства од 2006 година утврдува дека во случаи кога донациите или дел од нив не можат да се искористат за утврдената цел за кои истите се собрани заради материјална промена во околностите или од слични причини, примателот на донациите може да поднесе барање до соодветните органи за промена на првичната цел на донациите.

Република Чешка: Чешкиот Закон за јавно собирање на средства овозможува промена на целта за искористување на донациите во случаи кога првичната цел не може да се оствари. Промената треба да биде одобрена од страна на соодветната Регионална служба, а примателот на донацијата треба да ја информира јавноста за промената на целта на истиот начин како што го промовирал собирањето на средства (на пр.: исто медиумско покривање и сл.)

2) Кои се подобни приматели на донации/спонзорства кои подлежат на даночни поттикнувања?

Секое физичко и/или правно лице е подобно за да биде примател на подарок, а законската регулатива честопати е дел од граѓанското право на земјата. Освен тоа, законодавствата честопати признаваат посебна форма на подарок кој великодушно се обезбедува за ГО. Овие подароци се нарекуваат донации и како добра европска практика, законите на земјата предвидуваат можност донаторите да се стекнат со даночни поттикнувања по нивното реализирање. Даночните поттикнувања за донаторите можат да бидат поврзани со:

1. **Законска форма на организацијата.** Во поголемиот дел од европските земји, како што се Хрватска, Естонија, Германија, Холандија, Словенија и многу други, само непрофитабилните субјекти се подобни за да добиваат донации од кои се одбива данокот. Непрофитабилните правни субјекти се организации кои не работат за генерирање на профит. Доколку генерираат вишок на приходи при извршувањето на нивните активности, тие приходи не можат да се дистрибуираат меѓу членовите на

организацијата. Непрофитните организации можат да се јават во разни правни форми во зависност од опкружувањето во земјата, вклучувајќи здруженија, фондации, фондови, институции, непрофитни компании и други.

Во некои земји, листата на подобни приматели на донации кои подлежат на даночни поттикнувања е поширока и вклучува и други правни субјекти. На пример во Бугарија, претпријатијата за здравствена заштита и претпријатијата за медицински третман, државните градинки, училишта, вишите школи и академските институции можат да бидат приматели на донации и од корпоративни и од индивидуални донатори.³

2. **Јавна корист или добротворна цел.** Целта на јавната корист може да се утврди било преку даночните закони, преку законите кои ги регулираат ГО или преку посебен закон кој го регулира статусот на јавна корист или добротворна цел.

Во некои земји, како на пример Унгарија или Франција, се бара подобниот примател на донација што подлежи на даночни поттикнувања да добие посебен статус на „јавна корист“ или „јавен интерес“. Во земјите каде што нема посебен статус, организациите кои извршуваат одредени дејности од јавна корист можат да бидат подобни за добивање на донации кои подлежат на даночни поттикнувања. Ова е случај со Република Чешка и Хрватска.

При ограничување на даночните поттикнувања само на донации кон организации од јавна корист, важно е да се земе предвид бројот на организациите коишто се подобни за стекнување со таков статус. На пример во Унгарија, 55% од непрофитабилните организации имаат статус на јавна корист.⁴ Меѓутоа, во земјите каде што овој број е многу мал, барањето за поседување на статус на јавна корист може да биде многу рестриктивно.

Дефиницијата на јавна корист вообичаено ги вклучува следниве клучни елементи: делокруг на активности; целна група (општеството во целина, заедницата, ранливи луѓе); доминација на дејностите од јавна корист; и други (ефект од дејноста, општествена поддршка и др.) Националните закони можат да дадат општа дефиниција на дејностите од јавна корист или да

³ Дел 31 од Законот за данок на добивка, Службен весник бр. 105/22.12.2006; Дел 22 од Законот за данок на доход за физички лица, Службен весник бр. 95/24.11.2006.

⁴ Извор: Непрофитабилни организации во Унгарија, KSH, 2013

Проект: Креирање на овозможувачка
средина за финансиска одржливост на ГО

вклучуваат таксативна листа на области кои се сметаат дека се од јавна корист. Таква општа дефиниција постои на пример во Романија каде што дејност од јавна корист се дефинира како „која било дејност што се врши во области од општ јавен интерес во интерес на заедниците“⁵ Листа на дејности од јавна корист постои во многу земји, вклучувајќи ги Полска, Обединетото Кралство, Бугарија, Летонија, Литванија, Молдавија, Германија и други. Во многу земји листата не е исцрпна и вклучува отворена клаузула („особено“, „други цели утврдени со закон“, „која било друга дејност која му служи на јавниот корисник“ и сл.). Заедно со општата дефиниција на јавна корист, националните закони можат да дадат таксативна листа на области кои се сметаат дека се од јавна корист. На пример во Полска, дејност од јавна корист се дефинира како „дејност која е општествено корисна и која ја вршат невладини организации на полето на јавни задачи споменати во Законот“. Како резултат на тоа, Законот предвидува затворена листа на „Јавни задачи“ - листа на дејности од јавна корист како што се социјална заштита, добротворни активности, активности наменети за националните малцинства, заштита и унапредување на здравјето и други.⁶

Спонзорства: Во многу европски земји спонзорството не се признава како филантропски придонес кон ГО. Тие честопати може да се сметаат за квалификувани трошоци (признаени расходи) потрошени за маркетинг на компанијата и затоа не се применуваат даноци. Ова е случај на пример во Бугарија, Хрватска и Естонија. Во Молдавија каде што постои филантропско спонзорство, барањата за подобност на примателите на филантропски спонзорства се исти како и оние за донации.

⁵ Член 381 од Уредбата за здруженија и фондации, достапна на:
<http://www.legislationline.org/documents/action/popup/id/15967>

⁶ Член 4 од Законот за јавен интерес и волонтерска работа

Примери од други земји

Ирска: Само „подобни добротворни организации“ можат да добијат донации кои подлежат на даночни одбитоци. За да биде подобна, добротворната организација треба да добие одобрение од Комесарите за приходи. Едно од барањата, меѓу другите, е да има статус на добротворна организација ослободена од данок најмалку три години. Откако подобната добротворна организација ќе го добие одобрението, истото важи за период од пет години со можност за обновување (регулирано според Законот за консолидација на даноци од 1997 година, Дел 848а, изменет со Законот за финансии од 2001 година).

Полска: Индивидуалните, како и корпоративните донатори можат да одбијат одредени донации од нивната даночна основица (6% поединци, 10% корпорации). Донацијата подлежи на даночни одбитоци ако организацијата примател врши дејности од јавна корист утврдени со Законот за јавна корист и волонтерство, независно од тоа дали организацијата има статус на јавна корист или не.

3) Каква е процедурата за одобрување на даночни поттикнувања за прекугранични донации, односно кога примателите се странски субјекти?⁷

Прекуграничните донации стануваат сè пошироко распространети бидејќи поединците и корпорациите сè повеќе сакаат да поддржат цел од јавна корист во друга земја. Според европските најдобри практики, државата гарантира ист третман и за прекугранични и за домашни донации, вклучувајќи ја и можноста донаторите да се стекнат со даночни поттикнувања. Ова мислење беше поткрепено со одлука на Европскиот суд на правдата во случајот „Persche“. Европскиот суд на правдата утврди дека одбивањето на стекнување со даночни поттикнувања по прекугранични донации е дозволено само кога странскиот примател не може да се спореди со домашен примател кој е подобен за добивање на донации кои подлежат на даночно поттикнување. Прашањето дали странско и домашно правно лице се споредливи, може да се реши преку тест на споредливост.

Тестот на споредливост во моментот се користи за да се утврди начинот на одобрување на даночни поттикнувања на прекугранични донации во земјите-членки на ЕУ. Во поголемиот

⁷ EFC и TGE: Оданочување на прекугранична филантропија во Европа според Persche и Stauffer, достапно на: http://www.efc.be/programmes_services/resources/Documents/TGE.pdf

**Проект: Креирање на овозможувачка
средина за финансиска одржливост на ГО**

дел на земјите од ЕУ, надлежната даночна власт одлучува за споредливоста на странското правно лице со домашно правно лице во однос на даночните поттикнувања за донатори. Некои земји применуваат формални процедури за донесување на одлука, на пр.: Финска, Ирска, Холандија или Обединетото Кралство. Други земји одлучуваат за ова прашања врз база на поединечен случај, на пр.: Белгија, Република Чешка, Франција и Германија.

Процесот на одлучување и законските барања за тестот на споредливост варираат од земја до земја. Примателот или донаторот треба да ја докажат подобноста за да добијат даночни поттикнувања. Од нив вообичаено се бара да достават документи со кои ја докажуваат јавната корист или јавниот интерес од земјата на потекло преведени на националниот јазик на земјата од која се бара даночно поттикнување.

Некои земји применуваат директен пристап и бараат само правното лице примател да биде признаено како подобно за добивање на донации кои подлежат на даночни поттикнувања и да има статус на јавна корист или друг сличен статус во матичната земја. Земјата од која се бара даночно поттикнување потоа ги утврдува правилата за докажување на споредливоста на јавната корист помеѓу двете земји. На пример во Луксембург, донаторот треба да достави модел сертификат за организацијата од јавна корист со следните информации: (1) Датум на основање, во која држава и врз основа на кој закон, (2) цел кон која се стреми организацијата, една од оние кои се признаени како јавна корист во Луксембург, (3) целта кон која се стреми организацијата е признаена како јавна корист и е пододобна за даночно поттикнување и во земјата на потекло, (4) организацијата е ослободена од данок на добивка и данок на капитал и донацијата ќе подлежи на даночни одбитоци во земјата на потекло. Освен тоа, даночните власти може исто така да побараат статуси на организацијата или финансиски извештаи. За стекнување на даночни поттикнувања за прекугранични донации во Бугарија, донаторот мора да достави официјален правен документ издаден и верификуван од релевантните власти на странската држава со кој се докажува статусот на организацијата на примателот и официјален превод на истиот на бугарски јазик.⁸

Едно од можните решенија за одобрување на даночни поттикнувања по прекугранични донации би можело да биде склучување на обврзувачки мултилатерални и билатерални договори.

⁸ Достапно на: http://www.efc.be/programmes_services/resources/Documents/befc0949.pdf

Најважни случаи на Европскиот суд на правдата поврзани со прекугранични донации:

Случај Persche. Во случајот Persche германски даночен обврзник побарал одбивање на данокот за неговата донација во натура кон португалска организација од јавна корист (ОЈК). Неговото барање било одбиено и покрај фактот што португалската ОЈК ги исполнувала сите формални барања утврдени во германскиот закон според кои една ОЈК може да добие донации од кои се одбива данокот. Во својата пресуда Европскиот суд на правдата утврдува дека донациите се заштитени според правото на ЕУ за слободно движење на капиталот и не смеат да бидат предмет на дискриминација. Одбивањето на даночни поттикнувања на донации во рамките на единствениот пазар на ЕУ е дозволено само кога странската организација корисник не е споредлива со домашна организација која е подобна за добивање на донации кои подлежат на даночни одбитоци.

Европската комисија против Австрија. Слично на тоа, во овој случај, Европската комисија тврдеше дека австриското даночно законодавство е во конфликт со заштитата која им е загарантирана на донациите согласно со слободното движење на капиталот. Австриското даночно законодавство предвидува даночни поттикнувања само за донации на подобни организации со правно седиште во Австрија. Европскиот суд на правдата одлучи дека одбивањето на барањето за даночни поттикнувања само затоа што странската организација нема правно седиште во земјата е дискриминирачко, упатувајќи и на своите забелешки во пресудата за Persche. Одбивањето на даночните одбитоци може да се примени само ако странската организација примател не е споредлива со домашна организација, што не беше случај овде.

4) Каква е административната постапка за ослободување од ДДВ при настани за собирање на средства од јавен интерес и за теледавања?

Директивата бр. 2006/112 на Европската комисија (ЕК) предвидува ослободување од ДДВ за набавка на услуги и добра поврзани со активности за собирање на средства. Врз основа на тоа, сите земји-членки на ЕУ *треба да обезбедат ослободување од ДДВ за сите донации од јавен интерес*. Ослободувањата од ДДВ се доделуваат на истиот принцип како и даночните поттикнувања за донаторите – врз основа на правната форма на примателот. Како што е образложено погоре, подобни правни лица се оние кои работат на непрофитна основа, што значи дека тие не работат за да генерираат приход и не ги распределуваат средствата на своите членови. Подолу се дадени примери од други земји за имплементација на ослободувањето од ДДВ во практика:

Настани за собирање на средства. Во Обединетото Кралство сите организации со статус на добротворни организации, регистрирани од Комисијата за добротворни организации во Англија и Велс, Канцеларијата на Шкотскиот регулатор на добротворни организации (OSCR) во Шкотска или Управата за приходи и царина (HM Revenue & Customs) во Северна Ирска, можат да се квалификуваат за ослободување од данок при настани за собирање на средства. За даночни цели, дефиницијата на настан за собирање на средства е следната: *„настан кој е јасно организиран и промовиран првенствено за собирање на парични средства во прилог на добротворна организација или квалификуван орган“*. Оттука, настаните опфатени со ослободување од данок се на пример: бал, вечера, културна изведба, изложба, фестивал и други. Сите средства собрани од влезници, продажба на брошури, маици и друг приход за набавка на добра и услуги во врска со настанот подлежат на ослободување од ДДВ.

Постојат одредени ограничувања кои се воведени во однос на настаните за собирање на средства кои подлежат на ослободување од ДДВ. На пример, една добротворна организација може да организира само 15 настани годишно на истата локација. Сите други настани организирани од страна на добротворната организација ќе подлежат на ДДВ. Исто така, континуираното работење на некое кафуле или продавница не се смета за еднократен настан и затоа ќе се применува ДДВ.

Доколку настанот ги исполнува критериумите за собирање на средства ослободени од ДДВ, истиот исто така автоматски се квалификува и за ослободување од данок на добивка. Не постои конкретен документ кој треба да го поседува организаторот за да прикаже дека настанот бил организиран првенствено за цели на собирање на средства. Целта на настанот ќе се види од

Проект: Креирање на овозможувачка
средина за финансиска одржливост на ГО

Записниците од состаноците или од други слични документи и настанот треба да се промовира на начин на кој учесниците ќе бидат свесни за оваа цел. На пример, рекламните материјали, картите без стапка за ДДВ и други документи треба да укажуваат на целта за собирање на средства и организаторот треба да ги чува како доказ.⁹

Теледавања. Во Република Чешка, СМС пораката за донација е ослободена од ДДВ согласно со Законот за данок на додадена вредност. Телефонските оператори се одговорни за имплементирање на истото во пракса бидејќи тие се одговорни за наплата на ДДВ од телефонски услуги кој потоа го плаќаат на државата. Кога корисникот ја плаќа месечната сметка под „користени услуги“ СМС пораките за донирање едноставно се исклучени од вкупниот износ кој ја утврдува даночната основица. Во случај на „при пејд услуги“ телефонскиот оператор плаќа ДДВ на државата од вкупниот износ на кредитот кој корисникот го купил однапред. Меѓутоа, кога корисникот го користи кредитот за СМС порака за донација, операторот не го намалува кредитот на корисникот за износот на ДДВ, туку само за вредноста на донацијата и за надоместот за услугата. Затоа, имаме ситуација кога операторот веќе платил ДДВ во државниот буџет за услуга за која се применува ослободување од данок. Со цел да се коригира ова, операторот бара поврат на платениот ДДВ од државата со прилагодување на претходно утврдената даночна основица. Можноста за прилагодување на даночната основица од страна на операторите на мобилна телефонија е дел од Измените на Законот за данок на додадена вредност од 2006 година, заедно со ослободувањето на СМС пораките за донација од ДДВ.¹⁰

⁹ За повеќе информации посетете ја веб страната: <http://www.hmrc.gov.uk/charities/fund-raising-events.htm#6>

¹⁰ За повеќе информации посетете ја веб страната: <http://www.earchiv.cz/b06/b0117001.php3>

Овој проект е финансиран
од Европската унија

Европски центар за непрофитно право
1052 Будимпешта, Árpádai Csere János u. 17, Унгарија

Проект: Креирање на овозможувачка
средина за финансиска одржливост на ГО

За илустрација, еве како два примери од Република Чешка функционираат во пракса:

Месечни сметки: 10 x основна SMS: 10 x 2.5 CZK.....25 CZK
2 x SMS за донација: 2 x 30 CZK.....60 CZK
ДДВ 21% (применета само на основната SMS: 25 CZK.....5.25 CZK
Вкупно на месечната сметка.....90.25 CZK

„При пејд“ услуга: Кредит на корисникот: 242 CZK (10 евра)

ДДВ 21%: 42 CZK – веќе платен од страна на телефонскиот оператор

Надомест за 1 основна SMS: 3.025 CZK (VAT 0,525 CZK + 2.5 CZK надомест за услуга)

Надомест за 1 SMS за донација: 30 CZK (VAT 0 CZK; надомест за услуга 2.5 CZK; износ на донацијата 27.5 CZK)

ПРЕДЛОГ – ИЗМЕНИ НА ДАНОЧНИТЕ ЗАКОНИ

ВО ОДРЕДБИТЕ КОИ СЕ ОДНЕСУВААТ ЗА ГРАЃАНСКИТЕ ОРГАНИЗАЦИИ

Закон за персоналниот данок на доход			
("Службен весник на Република Македонија" бр.80/93, 3/94, 70/94, 71/96, 28/97, 8/01, 50/01, 52/01, 2/02, 44/02, 96/04, 120/05, 52/06, 139/06, 6/07, 160/07, 159/08, 20/09, 139/09, 171/10, 135/11 и 166/12)			
Р.бр.	Содржина на предлог измена	Образложение	Фискални импликации
1	Во членот 6 став (1), во точката 3), зборовите „и фондации“ се бришат.	Овој предлог-амандман се предлага поради дополнување на членот 6 став (1) со нова точка 3-в), а со цел да нема повторување во однос на ослободувањето за стипендиите.	30.000.000,00 МКД = 490.000,00 евра Износот е апроксимативно пресметан од емпириски податоци за приходите по основ на персоналниот данок на доход. Најголем дел од приходите од ПДД се однесуваат по основ на плати со учество од речиси 80%. Така што врз ос нова на ставката други приходи е направена проценка за
2	Во членот 6 став (1), по точката 3-б), се додава нова точка 3-в) која гласи: „3-в) стипендии остварени од организации основани согласно со Законот за здруженија и фондации“	Со предлог-амандманот се овозможува ослободување од ПДД на стипендиите остварени од организации основани согласно со Законот за здруженија и фондации.	
3	Во членот 6 став (1), во точката 5-а), по зборот „натпревари“ се додаваат зборовите „како и при патување на лица ангажирани од страна на организации основани согласно со Законот за	Со дополнувањето во точката 5-а), се врши ослободување од оданочување на надоместоците на трошоци за службени патувања (трошоци за превоз, сместување и исхрана) при патување на лица ангажирани од страна на организации	

USAID
FROM THE AMERICAN PEOPLE

Изработката на овој документ е овозможена со великодушната поддршка на Американскиот народ преку Американската агенција за меѓународен развој (УСАИД). Содржината на документот е одговорност на Здружение Конект и нужно не ги

	здруженија и фондации“	основани согласно со Законот за здруженија и фондации.	фискалните импликации за соодветните амандмани на годишно ниво.
4	Во членот 6 став (1), по точката 6-а), се додава нова точка 6-б) која гласи: „6-б) надомест на трошоци за сметување, превоз и исхрана за лица кои учествуваат на настани (работилници, конференции, обуки, културни и спортски манифестации и сл.) организирани во рамки на активностите на организација основана согласно со Законот за здруженија и фондации.“	Предлогот има за цел да овозможи ослободување од оданочување на сите надоместоци на трошоци за сметување, превоз и исхрана за лицата кои учествуваат на настани (работилници, конференции, обуки, културни и спортски манифестации и сл.) организирани во рамки на активностите на организација основана согласно со Законот за здруженија и фондации.	
Закон за данокот на добивка ("Службен весник на Република Македонија" бр.80/93, 33/95, 43/95, 71/96, 5/97, 28/98, 11/01, 2/02, 44/02, 51/03, 120/05, 139/06, 160/07, 122/08, 159/08, 85/10, 47/11 и 135/11)			
Р.бр.	Содржина на предлог измена	Образложение	Фискални Импликации
1	Во членот 4 по ставот 1 се додаваат два нови става 2 и 3 кои гласат: „По исклучок на ставот 1 на овој член за даночен обврзник не се сметаат правни лица основани во согласност со Законот за здруженија и фондации. Доколку правните лица од ставот 2 на овој член вршат стопански активности кои ако не се оданочуваат може	Со предлог амандманот се овозможува ослободување од оданочување на правните лица основани во согласност со Законот за здруженија и фондации доколку не предизвикуваат дисторзија на пазарот.	Нема фискални импликации. Со оглед на непрофитноста на организациите основани според Законот за здруженија и фондации

	да доведат до неоправдани привилегии на пазарот, во таков случај УЈП со решение ќе утврди дека овие правни лица за таквите стопански активности се обврзници за данокот на добивка.” Ставот 2 станува став 4.		со усвојување на овие амандмани нема да има фискални импликации.
2	Во членот 9 став (1) точка 9) по зборот „годината“ се става запирка и се додаваат зборовите: „освен за донации од организација основана согласно со Законот за здруженија и фондации“.	Со предлог-амандманот се овозможува целосно признавање како расход за даночни цели на трошоците за донации кои се направени од организации основани согласно со Законот за здруженија и фондации.	
3	Во членот 9 став (1) точка 10) по зборот „годината“ се става запирка и се додаваат зборовите: „освен за спонзорства од организации основани согласно со Законот за здруженија и фондации“	Со предлог-амандманот се овозможува целосно признавање како расход за даночни цели на трошоците за спонзорства кои се направени од организациите основани согласно со Законот за здруженија и фондации.	
4	Во членот 9 став (1) точка 15), по зборот „член“ се додаваат зборовите: „и стипендиите од организации основани согласно со Законот за здруженија и фондации “	Со предлог-амандманот се овозможува стипендиите од организации основани согласно со Законот за здруженија и фондации, да добијат третман на признат расход и со тоа да бидат изземени од оданочување согласно со постојниот систем на данокот на добивка.	

**Дополнително образложение кон предлог – измените на даночните закони
во одредбите кои се однесуваат за граѓанските организации**

Закон за персонален данок на доход

Кон предлог амандман бр.1

Предлог амандманот се предлага од технички причини, со цел да се избегне повторување имајќи го предвид предлог амандманот бр.2. Образложението на предлог амандманот бр.2 е дадено подолу.

Кон предлог амандман бр.2

Со предлог-амандманот се овозможува генерално ослободување од ПДД на стипендиите остварени од организации основани согласно со Законот за здруженија и фондации, а ги остваруваат поединци – физички лица.

Целта поради која се предлага амандманот е со оглед природата на стипендиите како облик на финансиска помош која се доделува на поединци за потребите на нивното образование, професионално усовршување или истражување врз основа на академскиот успех, посебен талент (спорт, уметност), социјален статус или припадност кон одредено друштво.

На овој начин несомнено ќе се олесни функционирањето на голем дел на организациите основани согласно со Законот за здруженија и фондации (посебно на организациите од јавен интерес) чија основна функција и активности се насочени кон стипендирање на различни категории на граѓани.

Кон предлог амандман бр.3

Со дополнувањето во точката 5-а), се врши ослободување од оданочување на надоместоците на трошоци за службени патувања (трошоци за превоз, сместување и исхрана) при патување на лица ангажирани од страна на организации основани согласно со Законот за здруженија и фондации.

Со наведеното ослободување директно се олеснува функционирањето на организациите основани согласно со Законот за здруженија и фондации, така што се брише постојната обврска за пресметување и плаќање на персонален данок на доход за горенаведените надоместоци за покривање на трошоците за службени патувања за лицата кои се ангажирани од страна на организациите во текот на нивното секојдневно функционирање и остварувањето на целите поради кои се основани. Овој амандман се базира на структурата и начинот на функционирање на мнозинството здруженија и фондации кои немаат постојано вработени лица, туку се потпираат на волонтери или хонорарно ангажирани лица за проектни активности¹.

¹ Долг пат до поголем граѓански ангажман – аналитички извештај, ЦИВИКУС: Индекс на граѓанското општество во Република Македонија, изготвен од Македонскиот центар за меѓународна соработка (МЦМС), 2011

Кон предлог амандман бр.4

Предлогот има за цел да овозможи ослободување од оданочување на сите надоместоци на трошоци за сметување, превоз и исхрана за лицата кои учествуваат на настани (работилници, конференции, обуки, културни и спортски манифестации и сл.) организирани во рамки на активностите на организација основана согласно со Законот за здруженија и фондации.

И овој предлог-амандман е во насока на олеснување на функционирањето на организациите основани согласно со Законот за здруженија и фондации, во случаите кога организациите организираат различни настани во рамките на своите активности и притоа на истите се поканите да учествуваат физички лица за кои трошоците за сметување, превоз и исхрана за лицата се на товар на самите организации. Во принцип ваквите трошоци вообичаено се направени како надомест на трошокот заради остварување на целите утврдени со статутот на граѓанските организации.

Ослободувањето е генерално, така што не се прави разлика помеѓу лицата кои се резиденти или нерезиденти даночни обврзници.

Закон за данок на добивка

Кон предлог амандман бр.1

Со предлог амандманот се овозможува ослободување од оданочување на правните лица основани во согласност со Законот за здруженија и фондации доколку не предизвикуваат дисторзија на пазарот.

Ослободувањето се овозможува на начин што од широката дефиниција на даночен обврзник за целите на данокот на добивка која се однесува на сите правни субјекти, се изземаат организациите основани согласно со Законот за здруженија и фондации.

Причината поради која се предлага амандманот е со оглед на непрофитноста на граѓанските организации.

Сепак, со цел да се спречи злоупотреба на правото, имајќи ја предвид можноста која ја дава Законот за здруженија и фондации, а тоа е вршење на дејност заради стекнување на средства кои треба да се користат заради остварување на целите на организациите, со вториот дел од одредбата се предвидува можност УЈП со решение да утврди дека овие правни лица за таквите стопански активности се обврзници за данокот доколку вршат стопански активности кои може да доведат до неоправдани привилегии на пазарот.

Кон предлог амандман бр.2

Со предлог-амандманот се овозможува целосно признавање како расход за даночни цели на трошоците за донации кои се направени од страна на организации основани согласно со Законот за здруженија и фондации.

Овој амандман се предлага имајќи го предвид начинот на работење на здруженијата и фондациите. Имено, давањето на донации (вклучително и грантови) е една од примарните статутарни и програмски цели и активности на здруженијата, и особено на фондациите.

Кон предлог амандман бр.3

Со предлог-амандманот се овозможува целосно признавање како расход за даночни цели на трошоците за спонзорства кои се направени кон организациите основани согласно со Законот за здруженија и фондации.

Имено, слично како за претходно во однос на донациите, овој амандман се предлага имајќи го предвид начинот на работење на здруженијата и фондациите.

Кон предлог амандман бр.4

Со предлог-амандманот се овозможува стипендиите на организации основани согласно со Законот за здруженија и фондации, да добијат третман на признат расход и со тоа да бидат изземени од оданочување согласно со постојниот систем на данокот на добивка.

Причините поради кои се предлага амандманот е поради природата на стипендиите од една страна (види образложение кон предлог амандман бр.2 на ЗПДД) како и начинот на функционирање на граѓанските организации чии активности се насочени пред сè кон стипендирање.